

Горький Максим
(Пешков Олексій Максимович)
(1868 – 1936)
російський письменник

Народився в Нижньому Новгороді 16 березня 1868 року.

Подорожуючи по Русі, дістався до села Кандибіно (теперішня Миколаївщина). Побачив, як чоловік за зраду, жорстоко знущається зі своєї дружини. О. Пешков виступив на захист цієї жінки. Розлючений натовп приєднався до кривдника Олексія. Він втратив свідомість. Побитого і покаліченого, цигани відвезли його в миколаївську лікарню. Випадок у селі Кандибіно у Херсонської губернії ліг в основу оповідання “Вивід”.

Деякі дослідники вважають, що, виписавшись із лікарні (після Кандибіно) О. Пешков відвідав Умань, потім пройшов південну Бессарабію до Дунаю і через Одесу, Очаків повернувся до Миколаєва, а далі його шлях проліг через Херсон у Крим.

У кінці серпня 1891 р. прийшов у Херсон із Миколаєва.

У Херсоні провів декілька днів. Працював вантажником у херсонському порту. Ночував навіть у ночліжці (зараз проспект Ушакова, 16). Зупинився у будинку № 12 на проспекті Ушакова (колишня Говардівська вулиця), який належав Фальц-Фейну. Нині на цьому будинку є меморіальна дошка.

Сучасна вулиця Горького сформувалася на межі XVIII і XIX століть, називалася тоді Вітовською.

Враження серпня-вересня 1891 р., час перебування в Херсоні й на Херсонщині Максим Горький відтворив у низці прозових і драматичних творів: “Мой спутник”, “Рассказ о безответной любви”. Оповідання “На соли” написане теж на херсонському матеріалі.

Коли з Херсона добиратися катером до Цюрупинська, можна побачити на берегах ріки Конки невеличкі будиночки, садочки. Саме тут, в очеретах, колись трапилася пригода, яка змальована в оповіданні “Месьть”.

Ім'ям пролетарського письменника названа одна з центральних вулиць Херсона, в Бериславському районі його ім'я носить село, близько 10 господарств Херсонщини названі його ім'ям.

Помер у 1936 року у Горках, під Москвою.

Твори

1. Вывод // Полн. собр. соч. : в 30 т. Т. 2. – М., 1969. – С. 57-60.
2. Месьть // Собр. соч. : в 30 т. Т. 1. – М., 1949. – Т. 1 – С. 110-124
3. Мой спутник // Собр. соч. : в 30 т. Т. 1. – М., 1949. — С. 417 – 446.
4. На соли // Собр. соч. : в 30 т. Т. 1. – М., 1949. – С. 98 – 109.
5. Рассказ о безответной любви // Собр. соч. : в 30 т. Т. 16. – М., 1952. – С. 30-75.

Про нього

6. Голобородько, Я. Ю. Письменники і Херсон. – Херсон : Персей, 2003. - С. 29.
7. Шушлянникова, Н. В. Розповіді з історії Херсонського краю : монографія. – Херсон, 2003. – С. 47.
8. Непомнящий, Б. З. Херсон еврейский. Трагедии и судьбы. – Херсон: Олди – плюс, 2004. – С.124.
9. Уклін земний тобі, Херсоне! : Херсон у худож. л-рі : зб. // упоряд. М.І.Братан. – Сімф. : Таврія, 1978. – С.5-6.
10. Хінкулов, Л. Україна в житті і творчості М. Горького // Горький на Україні / Л. Хінкулов. – К., 1963. – С. 25.
11. Голобородько, Ю. К. На херсонських причалах // У років своя пам'ять : розповіді про письменників : оповід., нариси, спогади / Ю. К. Голобородько. – Херсон : ВАТ ХМД, 2006. – С. 63-74.
12. Голобородько, Я. Ю. Херсон у житті літературних зірок / Я. Голобородько // Херсон. вісник. – 2003. – 18 верес. – С. 4.
13. Николаюк, Е. С. Наш край : справ. : хроника истор. событий на территории современной Херсонщины за 20 веков н. э. – Херсон, 2001. – С. 28.
14. Кокостикова, Г. Город в воспоминаниях / Галина Кокостикова // Гривна-СВ. – 2005. - № 38 – 16 сент. – С.5.
15. Сизоненко, О. Не вбиваймо своїх пророків! Книга Талантів / О.Сизоненко; оформ. В.Машкова. - К. : Дніпро, 2003. – С.663-669.

Довідкові видання

16. Горький Максим // Український радянський енциклопедичний словник: в 3 т. / редкол.: Бабичев Ф. С. (гол. ред УРЕ) [та ін.]. Т. 1. – 2-ге вид. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1986. – С. 437.
17. Горький Максим // Краткая литературная энциклопедия : в 8 т. Т.2. – М., 1962. – С. 285–300.
18. Горький Максим // Українська літературна енциклопедія : в 5 т. / редкол. І. О. Дзевєрін (відповід. ред.) [та ін.]. Т. 2. – К., 1988. – С. 467.
19. Каляка, М.М. Шевченко і Херсонщина. Історія, люди, долі.../ М. Каляка. – Херсон : Вета-Поліпринт, 1997. – С.12.
20. Постриган, Л. Письменники Херсонщини : біограф. довід. – Херсон, 2008. – С. 18.

Бібліографічні видання

21. Горький Максим // Русские детские писатели XX века : биобиблиограф. слов. - 2-е изд., иср. и доп. – М. : Флинта ; Наука, 1998. – С. 130-134.